LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2026 m. liepos 22 d. raštu Nr. 3-2429 pateiktą išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad preliminariai laisvajai ekonominei zonai steigti reikėtų beveik 21,2 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų.

Pažymime, kad 2026–2028 metų valstybės biudžete asignavimai 2022–2030 metų ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 05-001-01-06-03 „Gerinti konkurencinę investicijų pritraukimo aplinką“ 1.1 poveiklei „Naujų laisvųjų ekonominių zonų įsteigimas ir išvystymas“ vykdyti nesuplanuoti ir poveiklė nepradėta įgyvendinti, taip pat, rengiant 2027–2029 metų vidutinės trukmės valstybės biudžeto projektą, šiai poveiklei vykdyti nebuvo pateiktas papildomų lėšų poreikis.

Pagal Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymą ir kitų valdžios sektorių sudarančių biudžetų planuojamus duomenis, grynosios išlaidos 2026–2028 metais auga sparčiau, nei leidžia Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyta valdžios sektoriaus fiskalinės drausmės taisyklė ir Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijoje Lietuvai nustatytos grynųjų išlaidų augimo ribos. Atsižvelgdami į tai, kad galimybės didinti valstybės biudžeto asignavimus 2027–2028 metams yra labai ribotos, o papildomi asignavimai iš esmės galėtų būti planuojami tik perskirstant esamus asignavimus arba priimant sprendimus valstybės biudžeto planavimo proceso metu, nepažeidžiant fiskalinės drausmės reikalavimų, manome, kad artimiausiu metu pradėti naujų projektų įgyvendinimą netikslinga.

Ministerijos kanclerė Ingrida Ragaišienė

Angelė Paltanavičienė, tel. +370 690 32 137, el. p. angele.paltanaviciene@finmin.lt
Rita Pūkienė, tel. +370 682 37 898, el. p. rita.pukiene@finmin.lt

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

Lietuvos Respublikos
ekonomikos ir inovacijų ministerijai

2026- Nr.
Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos pagal kompetenciją įvertino Jūsų 2026-07-22 raštu Nr. 3-2429 „Dėl įstatymo projekto derinimo“ pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą (toliau – Projektas) (TAIS Nr. 26-10281).

Informuojame, kad Projektui pastabų ir pasiūlymų neturime.

Direktoriaus pavaduotojas,
laikinai vykdantis direktoriaus funkcijas Dovydas Petraška

Sandra Matulevičienė, tel. +370 660 72 556, el. p. Sandra.Matuleviciene@nzt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, 01510 Vilnius,
tel.: +370 5 271 7154 / 271 7130,
el. p. bendrasisd@vrm.lt, el. pristatymo dėžutės adresas 188601464
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą (toliau - Įstatymo projektas) (TAIS Nr. 26-10280), pritaria Visagino laisvosios ekonominės zonos steigimui ir informuoja, kad pastabų ir pasiūlymų Įstatymo projektui neturi.

Techninės pastabos pateiktos darbo tvarka.

Vidaus reikalų viceministras (-ė)

N. Valavičienė, tel. +370 5 271 8459, el. p. natalija.valaviciene@vrm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. +370 626 22 252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

2026-08- Nr. D8(E)-

Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISAGINO LAISVOSIOS EKONOMINĖS ZONOS ĮSTATYMO PROJEKTO/26-10281

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija pagal kompetenciją įvertino derinti pateiktą Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą (toliau – Projektas) (TAIS Nr. 26-10281). Teikiame Projektui šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 4 straipsnio 1 dalyje nurodomas tikslus Visagino laisvosios ekonominės zonos (toliau – Visagino LEZ) teritorijos plotas (223,6833 ha), todėl manytina, kad steigiant Visagino LEZ yra žinoma ir aiški *konkreti* jos steigimo teritorija. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad Visagino LEZ teritorijai numatoma priskirti *144,7113 ha miškų plotą*, kuris Visagino LEZ plėtros metu bus paverstas *kitomis naudmenomis*.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos[1] 652 punkte numatyta, kad *„didinsime šalies miškingumą“* ir 656 punkte *„ribosime plynuosius kirtimus priemiestiniuose bei miesto teritorijoje esančiuose miškuose“*.

Atsižvelgiant į tai, Aplinkos ministerijos nuomone, Projekto nuostatos *prieštarautų* Vyriausybės programos nuostatoms. Aplinkos ministerija nepritaria miško žemės pavertimui kitomis naudmenomis, nepriklausomai nuo pasirinkto kompensavimo būdo.

Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į Vyriausybės programos nuostatas, miškų apsaugines, rekreacines ir socialines funkcijas, į visuomenės susirūpinimą miškais, siūlo *Visagino LEZ teritoriją numatyti kitose, ne mišku apaugusiose teritorijose*, išvengiant miško ploto pavertimo kitomis naudmenomis.

2. Projekto 2 straipsniu numatyta, kad Visagino LEZ „<..> steigiama *49 metams*“. Projekto 4 straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad Visagino LEZ „<..> teritorijoje esantys žemės sklypai išnuomojami Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo, Laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo ir šio įstatymo nustatytomis sąlygomis ir tvarka. Zonos teritorijoje esantys žemės sklypai *be aukciono išnuomojami* zonos valdymo bendrovei *99 metams*. *Pasibaigus zonos veiklos terminui*, nurodytam šio įstatymo 2 straipsnyje, išnuomotos zonos teritorijos nuomos sutartis lieka galioti likusiam nuomos laikotarpiui, o zonos teritorijos nuomininku lieka zonos valdymo bendrovė ar jos teisių ir pareigų perėmėjas.“

Pagal siūlomą nustatyti Projekte teisinį reglamentavimą susidarytų situacija, kai Visagino LEZ teritorijoje esančių žemės sklypų nuomos (subnuomos) teisiniai santykiai tęstųsi *pasibaigus laisvosios ekonominės zonos veiklai*.

[1] Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Pagal Laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, laisvoji ekonominė zona - tai ūkinei- komercinei ir finansinei veiklai skirta teritorija, kurioje yra šio įstatymo nustatytos ūkio subjektams *specialios* ekonominės ir teisinės funkcionavimo sąlygos (*palankios mokesčių, muitų, valiutinės ir finansinės, teisinės ir kitos lengvatinės ūkinės-komercinės veiklos sąlygos užsienio ir šalies ūkio subjektams*).

Todėl siekiant aiškumo ir taikant subjektams vienodas žemės nuomos sąlygas, siūlytina patikslinti nustatytą žemės nuomos terminą, jį siejant su Visagino LEZ veikimo terminu, taip pat trūksta aiškumo dėl atvejų, kai Visagino LEZ tą patį žemės sklypą pageidautų išsinuomoti keli subjektai.

3. Projekto 4 straipsnio 2 dalyje Visagino LEZ teritorijoje esantiems žemės sklypams išnuomoti nurodomi keli teisės aktai. Paminėtina, kad Žemės įstatymas nustato *žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo santykius.*

Aplinkos ministerijos nuomone, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, Projekte, esant poreikiui, *galėtų būti* nustatytos išimtys dėl valstybinės žemės sklypų nuomos (subnuomos) *klausimų* (nuomos (subnuomos) įmonėms be aukciono atvejai, sutarčių sudarymas, nutraukimas, kt. išimtys) reglamentavimo, jei būtų poreikis nustatyti specialųjį reguliavimą tik Visagino LEZ teritorijoje.

4. Projekto Aiškinamajame rašte nurodyta, kad dalis numatomos Visagino LEZ „ <..> teritorijos ploto *patenka į branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonas.* Tai reiškia, kad planuojant Visagino LEZ veiklas, šioje teritorijoje būtina įvertinti, *kokios ūkinės veiklos rūšys* šioje zonoje yra *draudžiamos, ribojamos ar leidžiamos* tik su papildomais derinimais.“

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „<..> branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoje *galima kita įstatymų leidžiama veikla* <..> tik gavus energetikos ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos <..> pritarimus numatomai veiklai.

Atsižvelgiant į tai, Aplinkos ministerijos nuomone, siūlytina Projektą taip pat suderinti su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

5. Atsižvelgiant į tai, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija parengė ir teikė derinti Laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo Nr. I-976 pakeitimo įstatymo, Žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (TAIS Nr. 26-1646, Nr. 26-1653), kurių tikslas yra (1) *sukurti nuoseklų, vientisą teisės aktą*, įtvirtinantį pagrindinius laisvųjų ekonominių zonų steigimo ir funkcionavimo principus ir taip užtikrinti tinkamą Laisvųjų ekonominių zonų veiklos reguliavimą ir efektyvią laisvųjų ekonominių zonų valdymo bendrovių veiklą, (2) *suderinti keičiamas* Laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo ir susijusių įstatymų nuostatas, siūlytina papildyti Lydraštį arba Aiškinamąjį raštą dėl *teisinio reguliavimo nuostatų taikymo* pagal galiojantį Laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymą ir parengtą šio įstatymo projektą.

Redakcinės pastabos dėl Aiškinamojo rašto rengėjams perduotos darbo tvarka (el. paštu).

Aplinkos viceministrė Asta Rokickienė

J. Augutienė, tel. +370 695 50 265, el. p. jurgita.augutiene@am.lt
A. Vidžienė, tel. +370 695 71 392, el. p. aiste.vidziene@am.lt
S. Repšienė, +370 620 22 365, el. p. svetlana.repsiene@am.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, tel. +370 5 239 1001,
El. paštas zum@zum.lt, http://www.zum.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188675190

Lietuvos Respublikos
ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

_____ Nr. _____

Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Žemės ūkio ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjusi Jūsų pateiktus derinti Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Visagino laisvosiose ekonominės zonos įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą, informuoja, kad pastabų ir pasiūlymų neturi.

Viceministras Kęstas Spūdys

Alina Šileikienė, tel. (0 5) 210 0523, el. p. alina.sileikiene@zum.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius, el. pristatymo dėžutės adresas 188604955
mob. tel. +370 600 38904, el. p. rastine@tm.lt, https://tm.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISAGINO LAISVOSIOS EKONOMINĖS ZONOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Pagal kompetenciją išnagrinėję derinti pateiktą Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siūlytina Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalyje atsisakyti formuluotės „vadovaujantis Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymu“ kaip perteklinės, nes šio įstatymo ir Įstatymo projekto santykis jau nustatomas Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo (toliau – LEZPĮ) 4 straipsnyje.

2. Įstatymo projekte vartojamos LEZPĮ apibrėžtos sąvokos, pvz., „*laisvoji ekonominė zona*“ (2 straipsnio 1 dalis), „*zonos įmonė*“ (7 straipsnio 1 dalis). Atsižvelgiant į tai, siūlytina Įstatymo projekto 1 straipsnį papildyti nuostata, kad jame vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos LEZPĮ. Kartu siūlytina įvertinti, ar nereikėtų pateikti nuorodų ir į kitus įstatymus, pvz., Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą (toliau – ABĮ), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymą ir kt.

3. Įstatymo projekto 1 straipsnio 3 dalyje vartojama sąvoka „*valstybei svarbus ekonominis projektas*“, tačiau Teritorijų planavimo įstatyme vartojama sąvoka „*valstybei svarbus projektas*“ (2 str. 43 d.[1]), o minėta Įstatymo projekto sąvoka šiame įstatyme neapibrėžta. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad pagal minėtos sąvokos apibrėžtį valstybei svarbiu projektas gali būti pripažintas Vyriausybės nutarimu, o Lietuvos Respublikos įstatymu – ypatingos valstybinės svarbos projektas. Taigi įstatymu negali būti suteikiamas būtent valstybei svarbaus projekto statusas, todėl nuostata tikslintina.

4. Atkreiptinas dėmesys, kad kai kurios Įstatymo projekto nuostatos iš esmės pakartoja LEZPĮ nustatytą reguliavimą: pvz., Įstatymo projekto 2 straipsnio antrasis sakinys – LEZPĮ 9 straipsnio 3 dalį, 4 straipsnio 2 dalies antrasis sakinys – LEZPĮ 5 straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį, 6 straipsnio 1 dalies pirmieji du sakiniai – iš dalies LEZPĮ 9 straipsnio 4 dalį, 8 straipsnio 1 dalis – LEZPĮ 6 straipsnio 1 dalies ketvirtąjį sakinį, 8 straipsnio 5 dalies antrasis sakinys – LEZPĮ

[1] „43. **Valstybei svarbus projektas** – Lietuvos Respublikos įstatymu ar Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu pripažintas ypatingos valstybinės svarbos projektas, Vyriausybės nutarimu valstybei svarbiu pripažintas projektas, taip pat Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo nustatyta tvarka į stambių projektų sąrašą įtrauktas stambus projektas.“

11 straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį, o 9 straipsnio 1 dalis – LEZPĮ 29 straipsnį. Pažymėtina, kad to paties teisinio reguliavimo pakartojimas keliuose įstatymuose yra perteklinis ir kelia riziką, kad ateityje, keičiant teisinį reguliavimą, atitinkamos nuostatos taps nesuderintos ir tas pats klausimas bus reglamentuojamas nevienodai. Atsižvelgiant į tai ir į LEZPĮ 4 straipsnio antruoju sakiniu nustatytą LEZPĮ ir kitų įstatymų santykį, siūlytina Įstatymo projekte nustatyti tik LEZPĮ nereglamentuotas specialiąsias nuostatas, o kitais atvejais, esant pagrįstam poreikiui, pateikti nuorodą į LEZPĮ.

5. Siūlytina įvertinti Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalies santykį su LEZPĮ 5 straipsnio 2 dalimi. Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad, pasibaigus zonos veiklos terminui, žemės nuomos sutartis lieka galioti, o zonos teritorijos nuomininke lieka zonos valdymo bendrovė ar jos teisių ir pareigų perėmėjas. Tačiau toks reguliavimas nedera su LEZPĮ 5 straipsnio 2 dalies nuostata, pagal kurią, pasibaigus zonos veiklos terminui ir jo nepratęsus, zonos įmonei suteikiama teisė jos iki tol subnuomotą žemės sklypą be aukciono tiesiogiai išsinuomoti iš valstybės ar savivaldybės, o jai pasinaudojus šia teise su zonos valdymo bendrove sudarytos žemės nuomos ir subnuomos sutartys nutraukiamos. Taip pat žr. šios išvados 4 pastabą dėl nuostatų dubliavimosi.

6. Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad konkurse gali dalyvauti *visi* fiziniai ir juridiniai asmenys, taip pat juridinio asmens statuso neturinčios organizacijos ir jų padaliniai, nepriklausomai nuo jų įsisteigimo ir (ar) gyvenamosios vietos. Atsižvelgiant į planuojamos Visagino laisvosios ekonominės zonos vietą ir į Nacionalinio saugumo strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“, įvardintas Lietuvos Respublikai grėsmę keliančias valstybes, siūlytina įvertinti, ar pagrįsta konkurse leisti dalyvauti visiems šiems subjektams, nenustatant jiems jokių atitikties reikalavimų ir Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka neįvertinant, ar jie nekelia grėsmės nacionalinio saugumo interesams.

7. Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje nustatyti konkurso kriterijai, tačiau nėra visiškai aišku, kaip pagal juos nustatomas konkurso nugalėtojas. Siūlytina įvertinti, ar nereikėtų šios nuostatos patikslinti, nurodant, kur šie kriterijai bus detalizuoti ir kokio subjekto tvirtinama tvarka bus atrenkamas konkurso nugalėtojas.

8. Siūlytina įvertinti poreikį patikslinti Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalies 6 punkte vartojamą formuluotę „*vietinio verslo*“, nes, atsižvelgiant į tai, kad šios dalies 2 punkte minima zonos veiklos nauda ne tik Visagino savivaldybei, bet ir Ignalinos bei Zarasų rajonų savivaldybėms, neaišku, ar vietiniu verslu laikomas tik Visagino savivaldybėje ar ir minėtose savivaldybėse veikiantis verslas.

9. Įstatymo projekto 6 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kokia nuostata turi būti pateikta „*konkurso sąlygų apraše*“, tačiau Įstatymo projekte nenustatyta, kas šį dokumentą rengia, tvirtina ir koks jo turinys. Siūlytina tikslinti.

10. Neaišku, kokiais pagrindais būtų priimamas Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalyje nurodytas sprendimas nutraukti zonos veikimo pagrindų sutartį. Jeigu turimi omenyje sutartyje nustatyti atvejai, siūlytina šią dalį atitinkamai papildyti.

11. Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalis derintina su LEZPĮ 12 straipsnio 1 dalies 8 punktu, kuriame zonos valdymo bendrovei (visuotiniam akcininkų susirinkimui) nenumatyta galimybė pasiūlymus dėl zonos teritorijos ribų ir zonos statuto pakeitimų teikti Vyriausybei.

12. Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalyje nustatoma, kad zonos valdymo bendrovės valdybą renka visuotinis akcininkų susirinkimas. Kadangi Įstatymo projekto 8 straipsnio 1 dalyje jau nustatyta, kad zonos valdymo bendrovė veikia pagal ABĮ, ši nuostata pakartoja ABĮ nustatytą visuotinio akcininkų susirinkimo kompetenciją ir yra perteklinė, todėl jos atsisakytina. Ši pastaba atitinkamai aktuali ir kitoms besikartojančioms nuostatoms: Įstatymo projekto 8 straipsnio 8 dalyje iš esmės pakartojamos ABĮ 37 straipsnio 7 ir 8 dalių nuostatos, o Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalies 1 punkte – ABĮ 19 straipsnio 6 dalies nuostata. Siūlytina šių bendrųjų nuostatų nekartoti ir Įstatymo projekte nustatyti tik specialiąsias zonos valdymo organų funkcijas.

13. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalyje netiksliai nurodytas zonos valdymo bendrovės valdybos narį skiriantis subjektas – pagal LEZPĮ 11 straipsnio 1 dalį šį narį turėtų skirti ne *savivaldybė*, o *savivaldybės taryba*. Taip pat žr. šios išvados 4 pastabą dėl nuostatų dubliavimosi. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad nors tiek Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalyje, tiek LEZPĮ 11 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad po vieną valdybos narį skiria Vyriausybė ir savivaldybių, kurių teritorijoje kuriama zona (šiuo atveju Visagino), tarybos, tačiau niekur aiškiai neįvardijama, kad valstybė ir savivaldybė yra zonos valdymo bendrovės akcininkės. Vadovaujantis ABĮ 21 straipsnio 1 dalimi visuotiniame akcininkų susirinkime turi teisę dalyvauti ir balsuoti bendrovės akcininkai, kurie, vadovaudamiesi ABĮ 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, renka bendrovės valdybos narius. Atsižvelgiant į ABĮ nustatytą reguliavimą bei į tai, kad ABĮ 1 straipsnio 2 dalis nenustato ABĮ ir LEZPĮ taikymo santykio, kaip tai padaryta kitų specialiųjų įstatymų atžvilgiu, nėra aišku, kokiu pagrindu Vyriausybė ir savivaldybės taryba įgyvendintų teisę skirti juridinio asmens valdybos narius, jeigu valstybė ir savivaldybė nebūtų šios bendrovės akcininkės. Siūlytina įvertinti šio reguliavimo santykį su ABĮ nuostatomis ir prireikus aiškiau reglamentuoti valstybės bei savivaldybės dalyvavimo zonos valdymo bendrovėje pagrindus.

14. Siūlytina įvertinti, ar Įstatymo projekto 8 straipsnio 6 dalies nuostata, pagal kurią zonos valdymo bendrovės valdybos pirmininkas gali būti ir zonos vadovas, suderinama su ABĮ 33 straipsnio 4 dalimi ir 6 dalies 3 punktu, atsižvelgiant į tai, kad valdybos pirmininkas renkamas iš valdybos narių, o bendrovės vadovas negali būti valdybos nariu, jeigu stebėtojų taryba nesudaroma (tai nustato LEZPĮ 11 straipsnio 2 dalis) ir valdyba atlieka Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 11 dalyje nustatytas priežiūros funkcijas.

15. Įstatymo projekto 8 straipsnio 7 dalies 3 punkte nustatyta, kad zonos valdymo bendrovės valdyba zonos įmonių ir zonos valdymo bendrovės sutartyse nustato žemės ir nekilnojamojo turto subnuomos bei savitarpio paslaugų teikimo finansines sąlygas. Atkreiptinas dėmesys, kad LEZPĮ 12 straipsnio 1 dalies 5 punkte analogiškas reguliavimas nustatytas su išlyga dėl ūkio subjektų, pradėjusių veiklą iki zonos valdymo bendrovės įsteigimo, kuriems turi būti nustatomos ne blogesnės žemės subnuomos sąlygos. Siūlytina nuostatas suderinti.

16. Įstatymo projekto 8 straipsnio 7 dalies 7 punkte nustatyta, kad zonos valdymo bendrovės valdyba tvirtina Vyriausybei teikiamą zonos valdymo bendrovės ir zonos veiklos ataskaitą. Tačiau pagal LEZPĮ 12 straipsnio 2 dalies 8 punktą zonos valdymo bendrovė duomenis

apie savo veiklą ir veiklos rezultatus teikia LEZPĮ 14 straipsnio 2 dalyje nurodytai viešajai įstaigai, kuri pagal LEZPĮ 14 straipsnio 3 dalies 3 punktą rengia ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijai teikia apibendrinamąsias metines laisvųjų ekonominių zonų ir jų valdymo bendrovių veiklos rezultatų ataskaitas. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įvertinti šių nuostatų tarpusavio santykį.

17. Įstatymo projekto 8 straipsnio 7 dalies 8 punkte nustatyta, kad zonos valdymo bendrovės valdyba sudaro komisiją ginčams tarp ūkio subjektų nagrinėti, tačiau nėra aišku, kokių ūkio subjektų ginčus ši komisija nagrinėtų. Siūlytina konkrečiai nurodyti, ar turimi omenyje ginčai tarp zonos įmonių, ar ir tarp kitų zonoje veikiančių ūkio subjektų ar kt. Pastaba atitinkamai aktuali ir Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalies 4 punktui.

18. Įstatymo projekto 8 straipsnio 7 dalies 10 punkte minimos „*laisvosios teritorijos*“, tačiau nėra aišku, ar turimos omenyje LEZPĮ 2 straipsnio 2 dalyje nurodytos teritorijos. Jeigu kalbama apie tas pačias teritorijas, siekiant teisinio aiškumo, siūlytina šias nuostatas susieti, pateikiant nuorodą į LEZPĮ 2 straipsnio 2 dalį.

19. Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalies 2 punkte nustatyta, kad zonos valdymo bendrovės vadovas subnuomoja zonos valdymo bendrovei išnuomotą žemę ir nekilnojamąjį turtą zonos įmonėms pagal subnuomos sutarčių sąlygas. Iš šios formuluotės nėra aišku, ar zonos valdymo bendrovės vadovui pavedama sudaryti subnuomos sutartis, ar tik atlikti veiksmus pagal jau sudarytas sutartis. Siūlytina nuostatą patikslinti.

20. Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalies 3 punkte numatyta, kad zonos valdymo bendrovės vadovas sutartis sudaro pagal valdybos nustatytas finansines ir *kitas sąlygas*, tačiau pagal šio straipsnio 7 dalies 3 punktą valdyba nustato tik finansines sąlygas. Siūlytina šias nuostatas suderinti.

21. Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalies 4 punkte (kaip, beje, ir LEZPĮ 12 straipsnio 2 dalies 3 punkte) nurodyta, kad zonos valdymo bendrovės vadovas, be kita ko, užtikrina, kad ūkio subjektai laikytųsi Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo ir kitų aplinkos apsaugos teisės aktų reikalavimų. Pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 6 straipsnio 4 punkte nurodyta, jog teisės aktų laikymosi priežiūra yra viena iš viešojo administravimo sričių, kurią vykdo viešojo administravimo subjektai. Pagal VAĮ 2 straipsnio 20 dalyje pateiktą viešojo administravimo subjekto apibrėžtį ir šio įstatymo 5 straipsnį viešojo administravimo įgaliojimai negali būti suteikiami privatiems juridiniams asmenims. Siūlytina įvertinti šių nuostatų santykį ir atitinkamai tikslinti Įstatymo projektą.

22. Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalies 6 punkte, kaip ir LEZPĮ 12 straipsnio 2 dalies 6 punkte, nustatyta, kad zonos valdymo bendrovės vadovas sudaro sąlygas teisėsaugos institucijoms ir tarptautinėms kontrolės organizacijoms atlikti zonoje jų funkcijas. Neaišku, kodėl nenumatyta pareiga sudaryti sąlygas ir viešojo administravimo subjektams, atliekantiems zonos įmonių veiklos priežiūrą. Prašome šią nuostatą paaiškinti Įstatymo projekto aiškinamajame rašte ir (ar) esant poreikiui, ją tikslinti.

23. Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalies 8 punkte nustatyta, kad zonos valdymo bendrovės vadovas vykdo ir kitas ABĮ nustatytas funkcijas. Tuo tarpu šio straipsnio 7 dalyje nustatytas baigtinis zonos valdymo bendrovės valdybos funkcijų sąrašas, nors valdyba taip pat

vykdo ir kitas ABĮ nustatytas funkcijas. Siūlytina šį reguliavimą suvienodinti ir abiejų valdymo organų funkcijų sąrašus nustatyti kaip nebaigtinius.

24. Pagal LEZPĮ 9 straipsnio 2 dalį zonos įstatyme turi būti nustatytos zonos valdymo bendrovės valdymo organų funkcijos ir įgaliojimai. Tačiau Įstatymo projekto 8 straipsnyje nenustatyta, kuris bendrovės organas vykdytų LEZPĮ 12 straipsnio 1 dalies 6 punkte, 2 dalies 2, 5 ir 8 punktuose nustatytas pareigas. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įvertinti poreikį šių pareigų vykdymą priskirti konkrečiam bendrovės organui.

25. Įstatymo projekto 9 straipsnio 3 dalyje nustatyti atskiri konkurso kriterijai, tačiau neaišku, ar jie papildo Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje nustatytus kriterijus, ar pastarieji 9 straipsnio 2 dalyje nurodyto konkurso atveju apskritai nebūtų taikomi. Mūsų vertinimu, dalis Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje nustatytų kriterijų galėtų būti aktualūs ir vykdant 9 straipsnio 2 dalyje nurodytą konkursą naujai steigėjų grupei parinkti. Siūlytina aiškiai nustatyti Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalies ir 9 straipsnio 2 bei 3 dalių tarpusavio santykį ir taikytiną konkurso procedūrą.

26. Įstatymo projekto 9 straipsnio 3 dalies 2 punkte minimi zonos veiklos etapai, tačiau neaišku, kokiame dokumente jie nustatomi. Be to, Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodyta, kad zonos veikimo pagrindų sutartyje turi būti nustatyti investuotojų pritraukimo bei zonos infrastruktūros pritaikymo etapai, tačiau zonos veiklos etapai neminimi, todėl lieka neaišku, kas tai per etapai. Siūlytina šią nuostatą patikslinti.

27. Siūlytina įvertinti, ar Įstatymo projekto 9 straipsnio 4 dalyje, analogiškai Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 daliai, neturėtų būti nustatyta, kad Vyriausybės įgaliota institucija zonos valdymą organizuoja tomis pačiomis sąlygomis, kuriomis jį vykdė likviduojama zonos valdymo bendrovė.

28. Aiškinamajame rašte atskleistina, kodėl parinkta būtent Įstatymo projekto 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta įsigaliojimo data.

29. Įstatymo projekto 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus priima Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Tačiau aiškinamajame rašte nurodomi tik Vyriausybės priimtini teisės aktai. Be to, vertinant kitas Įstatymo projekto nuostatas, neaišku, kokį įgyvendinamąjį teisės aktą galėtų priimti Vyriausybės įgaliota institucija. Atsižvelgiant į tai, tikslintinas įgyvendinamuosius teisės aktus priimantis subjektas.

30. Teisės technikos ir redakcinio pobūdžio pastabas Įstatymo projekto rengėjams perdavėme darbo tvarka el. paštu.

Teisingumo viceministrė Barbara Aliaševičienė

Asta Baltrušaitytė, mob. tel. +370 671 86471, el. p. asta.baltrusaityte@tm.lt

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, Gynėjų g. 16, Vilnius, LT-01109 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

2026-08- Nr. SD-2026/
Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL VISAGINO LAISVOSIOS EKONOMINĖS ZONOS ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos savivaldybių asociacija susipažino su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos derinimui pateiktu *Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo* projektu (toliau – Įstatymo projektas).

Informuojame, kad pastabų ar pasiūlymų Įstatymo projektui neturime.

Direktorė Roma Žakaitienė

Raivydas Rakauskas, tel. +370 653 20908, el. p. raivydas.rakauskas@lsa.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. +370 5 262 3019, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
El. paštas: kanc@eimin.lt

Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

(1) Dėkojame už pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

(2) Pagal kompetenciją pastabų dėl Įstatymo projekto neturime.

(3) Papildomai atkreipiame dėmesį, kad tuo atveju, jeigu, įsteigus Visagino laisvąją ekonominę zoną, zonos valdymo bendrovei ar zonos įmonėms būtų taikomos tam tikros lengvatos ir tokia suteikta parama atitiktų visus valstybės pagalbos požymius[1], kiltų būtinybė užtikrinti, kad būtų taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

(4) Jeigu kiltų papildomų klausimų ar neaiškumų, prašome kreiptis žemiau nurodytais kontaktais.

Tarybos narė Monika Ražukaitė

Reda Nikrėvičė, tel. +370 604 35660, el. p. reda.nikrevice@kt.gov.lt

[1] Primename, kad valstybės pagalba laikytina parama, tenkinanti visus Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje apibrėžtus valstybės pagalbos kriterijus, tai yra, tokia parama, kuri: yra teikiama valstybės narės iš jos išteklių; palaiko tam tikrus ūkio subjektus arba tam tikrų prekių gamybą ir suteikia išskirtinę ekonominę naudą; iškraipo arba gali iškraipyti konkurenciją; daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01103 Vilnius, tel. +370 631 13112,el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Ekonomikos ir inovacijų ministerijai 2026- Nr.
Į 2026-07-22 Nr. 3-2429

DĖL IŠVADOS PATEIKIMO

Susisiekimo ministerija išnagrinėjo Ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2026 liepos 22 d. raštu Nr. 3-2429 „Dėl teisės akto projekto pateikimo išvadoms gauti“ pateiktą išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą ir informuoja, kad pagal kompetenciją jam pastabų ir pasiūlymų neturi.

Ministerijos kancleris Roderikas Žiobakas

A. Balevičiūtė, tel. +370 660 31985, el. p. asta.baleviciute@sumin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Lelevelio g. 6, LT-01103 Vilnius,
tel. (0 5) 203 4696, el. p. info@enmin.lt, http://www.enmin.lrv.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 302308327
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai	2026-08- Į 2026-07-22	Nr. (12.6-14Mr)3- Nr. 2-2896

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ekonomikos inovacijų ministerijos pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą (toliau – Projektas) ir jo lydimuosius dokumentus ir pagal kompetenciją teikia pastabas ir pasiūlymus.

1. Vyriausybės programos 375 p. ir 604 p. nurodyta, kad bus plėtojami pažangūs energetikos projektai, tarp kurių – mažieji moduliniai reaktoriai. Atkreipiame dėmesį, kad Nacionalinės darbotvarkės „Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija“, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. XIV-2856 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – NENS), 130 p. nustatyta, kad Ignalinos atominės elektrinės (toliau – IAE) teritorijoje ir aplink ją esanti infrastruktūra (330/110 kV skirstykla, esanti šalia IAE, ir ją su likusia Lietuvos elektros energetikos sistema jungiančios aukštos įtampos perdavimo linijos, keliai, geležinkelio linija, jungianti IAE sklypą su Dūkšto stotimi, ir kt.) gali būti pritaikyta naujiems lanksčių ir tvarių branduolinių elektrinių projektams įgyvendinti, valstybei nuosavybės teise priklausantys žemės sklypai, esantys šalia IAE aikštelės (įvertinti kaip potencialiai tinkantys branduolinės elektrinės statybai pagal Visagino atominės elektrinės projektą), prižiūrimi ir saugomi galimiems tvarių branduolinių elektrinių projektams, tačiau, vertinant potencialias vietas galimiems branduolinių elektrinių projektams ateityje, reikia neapsiriboti IAE teritorija, o įvertinti visas potencialias teritorijas Lietuvoje.

Paminėtina, kad mažieji branduoliniai reaktoriai yra nauja energetikos technologija, ir šiuo metu nėra žinomos tikslios tokių reaktorių statybos ir eksploatavimo sąlygos, įskaitant reikalingos aikštelės dydį. Labiausiai pažengęs iš Vakarų pasaulyje įgyvendinamų projektų yra Kanados Darlingtono naujasis branduolinis projektas, kur vienu metu statomi 4 GE Hitachi BWRX-300 tipo reaktoriai ~200 ha sklype, o reaktorių pramoninio eksploatavimo pradžia planuojama 2030 m. Šio tipo reaktorių kūrėjai nurodo, kad elektrinės eksploatavimo metu aikštelės dydis siektų ~20 ha dviem reaktoriams, tačiau statybos metu reikalinga žymiai didesnė teritorija. Kitas mažųjų branduolinių reaktorių kūrėjas JAV įmonė TerraPower nurodo, kad jų technologijos dviejų reaktorių eksploatavimui reikalinga teritorija sudarytų ~ 40 ha. Taigi nors šiuo metu turimų duomenų neužtenka nustatyti žemės sklypo, reikalingo mažųjų branduolinių reaktorių statybai ir eksploatavimui, dydį, akivaizdu, kad jis sudarytų reikšmingą planuojamos steigti LEZ teritorijos dalį.

Pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytos LEZ įmonėms draudžiamos kapitalo investavimo ir veiklos sritys. Minėto straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyta, kad LEZ draudžiama radioaktyviųjų medžiagų gamyba ir naudojimas, radioaktyviųjų atliekų tvarkymas.

Pažymėtina, kad, jei valstybė priimtų sprendimą įgyvendinti naują branduolinės energetikos projektą, Visagino LEZ steigimui numatyta teritorija negalėtų būti naudojama branduolinio reaktoriaus statybai, nes tai tiesiogiai prieštarautų įstatymo nuostatoms.

Dėl šių priežasčių abejotina, ar teikiamas Projektas suderinamas su Vyriausybės programa ir kitų teisės aktų nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu atliekama preliminari mažųjų branduolinių reaktorių verslo modelio analizė ir plėtros galimybių vertinimas, ***siūlytina sprendimą dėl Visagino LEZ steigimo ar kitos veiklos vykdymo NENS 130 p. nurodytoje teritorijoje atidėti iki vertinimo,*** kurį planuojama atlikti iki 2030 m., ***pabaigos arba šią teritoriją išbraukti iš Visagino LEZ steigimui numatytų plotų.***

2. Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad dalis Visagino LEZ steigimui numatytos teritorijos patenka į branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonas. Pastebėtina, kad žemės sklypas, kuris Projekto aiškinamajame rašte nurodytas kaip pagrindinė steigiamos LEZ teritorija, patenka ne tik į bendrą IAE 3000 m sanitarinės apsaugos zoną, bet ir į atskirą 1000 m Senosios atvirojo tipo panaudoto branduolinio kuro saugyklos, kuri bus eksploatuojama dar apie 50 metų, sanitarinės apsaugos zoną. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 2 str. 34 d. nustatyta, kad sanitarinės apsaugos zona – aplink stacionarų taršos šaltinį arba kelis šaltinius esanti teritorija, kurioje dėl galimo neigiamo planuojamos ar vykdomos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai galioja šiuo įstatymu nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos. Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 28 str. 4 d. nustatyta, kad sanitarinės apsaugos zonoje licencijos turėtojas planuoja ir įgyvendina branduolinių ir radiologinių avarijų ir jų padarinių likvidavimo priemones, sudaro reikiamas sąlygas informacijai perduoti, taip pat užtikrina skubų sanitarinės apsaugos zonoje dirbančių darbuotojų įspėjimą branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų atvejais.

Įvertinus minėtų teisės aktų nuostatas darytina išvada, kad branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonos ir LEZ paskirtis bei jose taikomas teisinis reguliavimas yra orientuoti į skirtingų tikslų įgyvendinimą. Branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonos paskirtis – riboti tam tikras veiklas ir mažinti gyventojų (darbuotojų, lankytojų bei kitų asmenų) buvimą branduolinės energetikos objekto įtakos zonoje, siekiant užtikrinti radiacinę saugą. Tuo tarpu LEZ tikslas – sudaryti palankias sąlygas ūkinei veiklai, investicijoms ir verslo plėtrai, kas paprastai siejama su intensyvesne ekonomine veikla ir didesniais darbuotojų, lankytojų bei kitų asmenų srautais. Atsižvelgiant į tai, šių teritorijų paskirtis ir siekiami tikslai yra skirtingi, todėl jų derinimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į kiekvienos teritorijos teisinį režimą ir jo keliamus reikalavimus.

3. Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.6.1-2025 „Branduolinės energetikos objektų, branduolinės energetikos objektų aikštelių, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinė sauga“, patvirtintų Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2012 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. 22.3-37 „Dėl branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.6.1-2019 „Branduolinės energetikos objektų, branduolinės energetikos objektų aikštelių, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinė sauga“ patvirtinimo“, 1 priede nurodyti branduolinės energetikos objekto riboto patekimo zonos dydžiai. Šiuo metu IAE sanitarinės apsaugos zona sutampa su elektrinės riboto patekimo zona. Branduolinės energijos įstatyme nustatyta, kad siekiant užtikrinti nuskalstamų veikų, galinčių sutrikdyti branduolinės energetikos objekto eksploatavimą ar eksploatavimo nutraukimą, prevenciją (kas ypač aktualu esant dabartinei geopolitinei situacijai), asmenys, esantys branduolinės energetikos objekto riboto patekimo zonoje, branduolinės energetikos objekto apsaugą vykdančių pareigūnų reikalavimu privalo sustabdyti transporto priemones, pateikti asmens, transporto priemonės, gabenamų daiktų dokumentus, sudaryti galimybes apžiūrėti transporto priemones, gabenamus daiktus, vykdyti kitus pareigūnų reikalavimus, susijusius su branduolinės energetikos objektų fizinės apsaugos vykdymu. Didelis transporto ir asmenų srautas žymiai apsunkins tiek branduolinės energetikos objekto fizinės apsaugos vykdymą, tiek pačių subjektų veiklą LEZ teritorijoje.

Fizinės saugos kontekste svarbu pažymėti ir tai, kad Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nustatyta, kad valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė patenka į pirmos kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą.

4. Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 str. 3 d. nustatyta, kad branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoje galima kita įstatymų leidžiama veikla, nesusijusi su branduolinės energetikos objektų statyba, eksploatavimu, eksploatavimo nutraukimu ar uždarytų radioaktyviųjų atliekų atliekynų priežiūra, tik gavus energetikos ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka visų branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje veiklą vykdančių licencijų turėtojų (kaip apibrėžta Branduolinės energijos įstatyme) ir Radiacinės saugos centro pritarimus numatomai veiklai.

Atsižvelgiant į šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą, darytina išvada, kad LEZ valdymo bendrovė ir kiekviena LEZ veikianti įmonė numatomai veiklai turėtų gauti tokius pritarimus.

Minėtų pritarimų gavimo tvarka reglamentuojama Pritarimų branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje vykdyti kitą įstatymų leidžiamą veiklą gavimo tvarkos apraše (toliau – Pritarimų tvarkos aprašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2020 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. 1-345/V-2322/22.3-200 „Dėl Pritarimų branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje vykdyti kitą įstatymų leidžiamą veiklą gavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Atkreiptinas dėmesys, kad Pritarimų tvarko aprašo 2 p. nustatyta, kad asmuo, ketinantis vykdyti kitą veiklą, prisiima atsakomybę dėl galimos rizikos, kad jo veikla gali būti sustabdyta arba nutraukta dėl pasikeitusios radiologinės situacijos branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoje, kuri galėtų lemti kitoje veikloje dalyvaujantiems gyventojams leistinos apšvitos dozės viršijimą, arba jo vykdoma kita veikla trukdo užtikrinti branduolinės, radiacinės ir fizinės saugos bei avarinės parengties reikalavimų įgyvendinimą branduolinės energetikos objektuose.

Taip pat akcentuotina, kad Paslaugų norint gauti pritarimą veiklai branduolinės energetikos objekto sanitarinėje apsaugos zonoje tarifai yra patvirtinti Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2026 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 1-159/V-659/22.3-103 „Dėl valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės paslaugų, norint gauti pritarimą vykdyti veiklą, nesusijusią su branduolinės energetikos objekto statyba, eksploatavimu, eksploatavimo nutraukimu ir uždarytų radioaktyviųjų atliekų atliekynų priežiūra, branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje, tarifų patvirtinimo“. Pagal šiuo metu galiojančius tarifus paslaugų pritarimui gauti kaina sudaro beveik 21,5 tūkst. eurų. Be to, branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje veikiančios įmonės veiklą periodiškai turi tikrinti atsakingos institucijos, o patikrų kaina sudaro beveik 1,9 tūkst. eurų.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Pritarimų tvarkos apraše įtvirtintos ir kitos nuostatos, ribojančios veiklos vykdymą branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje, įskaitant galimybę sustabdyti išduotą pritarimą pasikeitus veiklos pobūdžiui ar kitais nustatytais atvejais, taip pat numatančios papildomas pareigas veiklą vykdančiam asmeniui, jeigu jo veikla gali turėti įtakos branduolinės, radiacinės ir fizinės saugos bei avarinės parengties reikalavimų užtikrinimui.

5. Branduolinės energijos įstatymo 30 str. 3 d. 5 p. licencijos turėtojui nustatyta pareiga parengti branduolinės energetikos objekto avarinės parengties planą ir užtikrinti pasirengimą likviduoti branduolinių ir radiologinių avarijų padarinius branduolinės energetikos objekte ir branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 22.3-18 patvirtintais branduolinės saugos reikalavimais BSR-1.3.1-2020 „Avarinės parengties užtikrinimas branduolinės energetikos objektuose“, licencijos turėtojas, t. y. Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą vykdanti ir kitus branduolinės energetikos objektus eksploatuojanti organizacija VĮ Ignalinos atominė elektrinė privalo užtikrinti branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų bei incidentų prevenciją, o, jiems įvykus, – pasirengimą nedelsiant taikyti reagavimo priemones, įskaitant apsaugomųjų priemonių taikymą žmonėms, esantiems branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje. Tuo tikslu VĮ Ignalinos atominė elektrinė yra parengusi Avarinės parengties planą, kuriame yra numatytos reikiamos reagavimo priemonės, skirtos žmonių, esančių sanitarinės apsaugos zonoje, įspėjimui apie avariją bei skubių apsaugomųjų veiksmų taikymui, medicininės pagalbos bei žmonių evakavimo užtikrinimui. Įgyvendindama šiuos reikalavimus, VĮ Ignalinos atominė elektrinė privalo užtikrinti bendradarbiavimą avarinės parengties srityje su ūkio subjektais, esančiais branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje, įskaitant bendrų mokymų ir pratybų vykdymą. Papildomų asmenų buvimas bei tranzitas atominės elektrinės sanitarinės apsaugos zonoje gerokai apsunkintų avarinės parengties priemonių vykdymą įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai, dėl to turėtų būti atitinkamai peržiūrėtas Avarinės parengties planas bei susijusios instrukcijos, numatyti papildomi resursai tam, kad būtų užtikrinta IAE sanitarinės apsaugos zonoje esančių asmenų sauga.

6. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“, numatyta vystyti esamas LEZ Akmenės, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių teritorijose (203.2 p.). Išnaudojus esamą pramonės parkų ir LEZ

teritorijų plotą, numatyta kurti naujas pramonines teritorijas Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio ir Alytaus regionuose (203.3 p.). Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto aiškinamajame rašte nepateikiama informacija apie esamų pramonės parkų ir LEZ teritorijų užpildymo lygį ir tikslingumą steigti būtent Visagino LEZ, kuris nėra numatytas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atitinkamai papildyti Projekto lydimuosius dokumentus.

7. Visagino regiono laisvosios ekonominės zonos steigimo galimybių studijoje[1] (38-39 psl.) nurodoma, kad ,,atsižvelgiant į planuojamos Visagino regiono LEZ teritorijos specifiką, manytina, kad galimos Visagino regiono LEZ veiklos yra šios: (...) statyba; (...) švietimas (techninis ir profesinis mokymas); žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (gydymo veikla);(...)“. Studijoje taip pat nurodyta, kad Visagino regiono LEZ galimos veiklos bus nurodytos įstatyme, kuriuo bus steigiama Visagino regiono LEZ.

Pažymėtina, kad Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnyje nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos sanitarinėse apsaugos zonose. Šiame straipsnyje (1 ir 2 dalys) nurodyta, kad Branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoje draudžiama: (i) statyti sodo namus, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatus, bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių mokslo paskirties pastatus, skirtus švietimo reikmėms, kitus mokslo paskirties pastatus, skirtus neformaliajam švietimui, poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatus, specialiosios paskirties pastatus, susijusius su apgyvendinimu (kareivinių pastatus, laisvės atėmimo vietų įstaigos pastatus); (ii) įrengti (i) punkte nurodytos paskirties patalpas kitos paskirties statiniuose ir (ar) rekonstruojant arba remontuojant statinius; (iii) keisti statinių ir (ar) patalpų paskirtį į (i) punkte nurodytą paskirtį; (iv) planuoti teritorijas rekreacijai ir (i) punkte nurodytos paskirties objektų statybai.

Įvertinus teisės aktų nuostatas kyla abejonių, ar planuojamos LEZ veiklos būtų suderinamos su Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 str. nustatytais apribojimais. Siūlytina patikslinti Projekto 3 str. nuostatas detalizuojant numatomas LEZ veiklos rūšis arba papildyti straipsnį nuostata, kad LEZ teritorijos dalyje, patenkančioje į branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zoną, draudžiamos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme numatytos veiklos.

Ministerijos kanclerė Eglė Radišauskienė

Asta Žalnieriūtė, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt

[1] https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/873084e06b5911efad96fef38de4d94a?positionInSearchResults=5&searchModelUUID=c9bc7c70-a167-4475-83ff-2c0a36df7cd9

VISAGINO SAVIVALDYBĖS MERAS

Parko g. 14, 31140 Visaginas, tel. +370 386 31 233, el. p. visaginas@visaginas.lt
E. pristatymo dėžutės adresas 188711925

Lietuvos Respublikos Seimui

Lietuvos Respublikos
Ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Lietuvos savivaldybių asociacijai

DĖL VISAGINO LAISVOSIOS EKONOMINĖS ZONOS ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Visagino savivaldybė, išnagrinėjusi Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projekto derinimo dokumentus informuoja, kad:

- 1) pastabų Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektui neturi;

- 2) pastabų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektui „Dėl Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ neturi;

- 3) siūlome patikslinti informaciją pagal aktualius duomenis Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projekto aiškinamasis rašto dalyje „*Konkretizuojamos planuojamos steigti Visagino LEZ teritorijos*“ patikslinant 2, 3 ir 4 punktus ir šią dalį išdėstant taip:

„1) pagrindinė teritorija – 212,4183 ha ploto valstybinės žemės sklypas (unikalus numeris 4400-2110-7279, kadastro numeris 4535:0003:7, Karlų k.v.,), esantis Grikiniškės g. 2, Visagino savivaldybėje;

2) į steigiamos LEZ teritoriją planuojama įtraukti ir sklypus, esančius buvusio karinio miestelio teritorijoje, **kurių bendra apimtis – 5,9786 ha**, **iš jų** suformuotas ir įregistruotas 0,7307 ha ploto valstybinės žemės sklypas

(unikalus numeris 4400-6719-2423, kadastro numeris 4583/0003:86 Visagino m. k.v.) esantis Energetikų g. 1C, Visagine bei suformuotas ir įregistruotas 5,2479 ha valstybinės žemės sklypas (unikalus numeris 4400-6795-9666, kadastro numeris 4583/0003:350 Visagino m. k.v.) esantis Dūkšto kel. 92,Visagine;

3) taip pat ketinama steigiamos Visagino LEZ teritoriją papildyti ir buvusioje Ignalinos atominės elektrinės aptarnavimo zonoje, Karlų k., Visagino sav., esančiais neapstatytais, suformuotais valstybinės žemės sklypais, kuriems nustatyta pagrindinė naudojimo paskirtis – kita, o sklypų naudojimo būdai – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos bei susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos, **kurių bendra apimtis 5,2864 ha** (šiuos kriterijus atitinka trys sklypai - 1,0700 ha ploto žemės sklypas, esantis Pramonės g. 14, Karlų k., Visagino sav. (unikalus numeris 4400-6287-1044, kadastro numeris 4535/0005:982 Karlų k.v.), 3,3212 ha ploto žemės sklypas, esantis Pramonės g. 20, Karlų k., Visagino sav. (unikalus numeris 4400- 6269-7769, kadastro numeris 4535/0005:983 Karlų k.v.) ir 0,8952 ha ploto žemės sklypas, esantis Pramonės g. 27A, Karlų k.v.).“

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projekto aiškinamojo rašto lyginamasis variantas.

Savivaldybės meras Erlandas Galaguz

Viktorija Abaravičienė,+370 386 60698, el. p.
viktorija.abaraviciene@visaginas.lt
Lukas Banys, +370 386 48784, el. p. lukas.banys@visaginas.lt

Dokumentą elektroniniu parašu
pasirašė MINDAUGAS,DOCAITIS
Data: 2026-08-04 23:31:34

Taikus judėjimas už gyvosios gamtos išsaugojimą VšĮ „Girių inspekcija“

Kodas 306625563, Didlaukio g. 42-8, LT-08330 Vilnius, tel. +370 679 34089, el. paštas giriuinspekcija@gmail.com
LT487189900010700257

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai (per TAIS ir el. paštu);
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai;
Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai;
Valstybinei miškų tarnybai;
Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos;
Aplinkos apsaugos agentūrai;
Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai;
Radiacinės saugos centrui;
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai;
Visagino savivaldybės administracijai.

PASTABOS IR PASIŪLYMAI

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISAGINO LAISVOSIOS EKONOMINĖS ZONOS ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DĖL ŠIO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO SEIMUI PROJEKTO

2026 m. rugpjūčio 4 d. Nr. GI-2026-08-04-02

TAIS reg. Nr. 26-10280 ir Nr. 26-10281

Vilnius

VšĮ „Girių inspekcija“, vykdanti viešojo intereso gynimo veiklą gyvosios gamtos, biologinės įvairovės ir miškų apsaugos srityse, susipažino su:

Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektu Nr. 26-10280 (TAIS nuoroda: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/13507aa085cc11f19be4e4d226bee2f8);

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektu Nr. 26-10281 (TAIS nuoroda: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/ab1c7eb085cc11f19be4e4d226bee2f8).

Kadangi abu projektai sudaro vieną teisėkūros paketą ir vieną neatskiriamą sprendimų seką: įstatymu siūloma įsteigti Visagino LEZ, o Vyriausybės nutarimu – šiam projektui pritarti ir pateikti jį Seimui, VšĮ „Girių inspekcija“ teikia vienas bendras pastabas ir pasiūlymus dėl abiejų projektų.

Pagrindinė pozicija. Nepritariame teisėkūros paketo teikimui Vyriausybei ir Seimui esamos apimties, kol nėra pateikti patikrinami teritorijos, miškų, buveinių, specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, poveikio aplinkai, alternatyvų ir finansinio pagrįstumo duomenys. Aiškinamajame rašte numatyta 223,6833 ha LEZ, kurios teritorijoje esantis 144,7113 ha miško plotas, siekiant „išnaudoti visą“ LEZ teritoriją, turėtų būti paverstas kitomis naudmenomis. Tai yra iki 64,7 procento visos planuojamos LEZ teritorijos. Kartu projekte nepateikta, kokie konkretūs medynai, kokio amžiaus ir būklės būtų prarasti, kur tiksliai yra 144,7113 ha ribos, kokia jų ekologinė vertė ir kodėl LEZ negali būti formuojama jau urbanizuotose bei medynu neapaugusiose teritorijose.

1. Projektas pateiktas be esminių teritorijos ir miškų duomenų

Įstatymo projekte nurodomas tik bendras 223,6833 ha zonos plotas, o galutines LEZ ribas pavedama nustatyti Vyriausybei vėliau. Aiškinamajame rašte išvardyti šeši valstybinės žemės sklypai, tačiau nepateiktas tikslus LEZ ribų GIS poligonas, miško žemės poligonas, miško taksacinių sklypų sąrašas, kvartalai, miško grupės, medynų rūšinė sudėtis, amžius, skalsumas, tūris, gamtinės brandos požymiai ir numatomų pašalinti medžių inventorizacija.

Didžiausias numatytas sklypas – 212,4183 ha valstybinės žemės sklypas Grikiniškės g. 2, Karlų k., unikalus Nr. 4400-2110-7279, kadastro Nr. 4535:0003:7. Būtent šio sklypo dalyje aiškinamajame rašte nurodomas 144,7113 ha miško plotas ir branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonos. Vis dėlto nepateikta nei miško plotų schema, nei paaiškinimas, kuriuose taksaciniuose sklypuose ir kokiuose medynuose planuojamas miško žemės pavertimas.

Viešuose Geoportal duomenyse dalies teritorijos medynų amžius nerodomas, todėl vien vieša peržiūra neleidžia nustatyti, kokie medynai būtų prarasti. Šią spragą privalo užpildyti projekto rengėjas, gaudamas oficialius Valstybinės miškų tarnybos Miškų valstybės kadastro išrašus ir pateikdamas juos visuomenei kartu su projektu.

2. Nepatikrintos inventorizuotos prioritetinės EB svarbos buveinės ir Drūkšių ežero ekologinė aplinka

Viešame Geoportal EB svarbos natūralių buveinių sluoksnyje Drūkšių ežero pakrantėje žemės sklypo, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, ribose matomi **91E0 tipo inventorizuoti Aliuvinių miškų plotai**. **Tai prioritetinė EB svarbos natūrali buveinė.** Atsižvelgiant į Lietuvos pareigas užtikrinti pakankamą EB svarbos buveinių apsaugą ir Europos Komisijos Lietuvai iškeltas pažeidimo procedūras **INFR(2018)2059 dėl „Natura 2000“ tinklo nepakankamumo ir INFR(2020)2371 dėl apsaugos tikslų nustatymo trūkumų**, jos faktinis buvimas ir būklė turi būti patikrinti prieš priimant teritoriją negrįžtamai keičiančius sprendimus. Be tikslaus LEZ, miško žemės ir plėtros etapų GIS sugretinimo negalima patikimai nustatyti, ar planuojami sprendiniai tikrai patenka į šias buveines, jas fragmentuoja, keičia vandens režimą ar kitaip veikia jų struktūrą ir funkcijas.

Aiškinamajame rašte nėra nei EB svarbos buveinių, nei saugomų rūšių, nei ekologinių jungčių, nei Drūkšių ežero pakrantės gamtinių vertybių analizės. Taip pat nepateikta Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos išvada. Prašome VSTT neapsiriboti informacinių sistemų duomenų ar teritorijų ribų administraciniu sugretinimu, bet organizuoti kompetentingų buveinių specialistų atliekamą patikrą vietoje ir nustatyti, ar žemės sklypo, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, ribose Geoportal EB svarbos natūralių buveinių sluoksnyje pažymėti inventorizuoti 91E0 Aliuvinių miškų plotai faktiškai išlikę, ar jie atitinka šio buveinės tipo diagnostinius požymius, kokios yra jų tikslios ribos, plotas, struktūra, funkcijos ir apsaugos būklė. Prašome pateikti motyvuotą rašytinę išvadą, aiškiai patvirtinančią buveinės buvimą ir jos ribas arba, jeigu būtų nustatyta, kad buveinė neišlikusi ar anksčiau inventorizuota netiksliai, nurodančią tai pagrindžiančius naujos lauko patikros duomenis, taikytą metodiką, patikros datą, specialistus ir kartografinę medžiagą. Iki tokios patikros ir motyvuotos išvados pateikimo inventorizuota 91E0 buveinė negali būti laikoma neegzistuojančia ar neaktualia planuojant LEZ

teritoriją. Aplinkybė, kad dalis teritorijos yra buvusios atominės elektrinės aptarnavimo ar pramoninėje aplinkoje, savaime nepanaikina pakrantės, miško, savaiminių želdinių ir buveinių ekologinės vertės. Priešingai, žaliosios teritorijos tarp pramoninių objektų ir Drūkšių ežero gali atlikti buferinę, vandens apsaugos, mikroklimato, ekologinių ryšių ir taršos sulaikymo funkciją, todėl jų pašalinimas turi būti vertinamas atskirai ir remiantis tyrimais.

3. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos nėra išanalizuotos

Vieši duomenys rodo, kad sklypas, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, patenka į Drūkšių ežero paviršinio vandens telkinio apsaugos zoną ir į branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonas. Sklypai, kurių unikalūs Nr. 4400-6295-3172, 4400-6287-1044 ir 4400-6269-7769 patenka į požeminio vandens vandenviečių apsaugos zoną. Aiškinamajame rašte aptartos tik dvi branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonos, tačiau nepateikta jų tiksli erdvinė aprėptis, konkrečios planuojamos veiklos, reikalingi pritarimai ir atitikties išvada. Paviršinio vandens ir požeminio vandens apsaugos zonos apskritai neaptartos.

Šios apsaugos zonos savaime nenustato bendro draudimo pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ar miško žemę paversti kitomis naudmenomis. Tačiau jos nustato esminius veiklos, statybos, taršos, nuotekų, cheminių medžiagų, atliekų tvarkymo ir pakrantės naudojimo ribojimus. Todėl išvada, kad visi sklypai yra tinkami LEZ steigimui, negali būti daroma vien pagal esamą paskirtį ir bendrojo plano sprendinius.

Branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoje kita, su branduolinės energetikos objektu nesusijusi veikla galima tik gavus nustatytus licencijų turėtojų ir Radiacinės saugos centro pritarimus, o licencijos turėtojo pritarimui reikalingas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos sutikimas. Be to, draudžiama planuoti teritorijas rekreacijai, gyvenamosios, viešbučių, kultūros, švietimo, poilsio, gydymo, sporto ir dalies kitų paskirčių objektams, išskyrus siauras įstatyme numatytas išimtis. Projekte nėra pateikta, kokių rūšių 9–20 įmonių veikla numatoma ir ar ji realiai suderinama su šiomis sąlygomis.

Paviršinio vandens telkinio apsaugos zonoje taikomi statybos, šlaitų, pakrantės prieinamumo, transporto ir kiti ribojimai. Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose ribojamos pavojingos cheminės medžiagos, atliekų tvarkymas, naftos produktų saugyklos, nuotekų įrenginiai ir kitos veiklos, tačiau konkretūs ribojimai priklauso nuo vandenvietės grupės, juostos ir sektoriaus. Projekto medžiagoje nepateikta, kokioms juostoms ir sektoriams priskiriamos konkrečios sklypų dalys.

Prašome pateikti visų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų GIS sluoksnių sugretinimą su kiekvienu LEZ sklypu ir planuojamu plėtros etapu, nurodyti kiekvienos zonos plotą sklype, taikomus ribojimus, planuojamas veiklas ir gautus kompetentingų institucijų pritarimus. Kol tai nepadaryta, teiginys, kad pirmasis 38 ha branduolys neturi kliūčių greitam įveiklinimui, yra nepagrįstas.

4. Poveikio aplinkai ir alternatyvų vertinimas nepateiktas

Projekto medžiagoje nepateikta atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo išvada, poveikio aplinkai vertinimas, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai ar „Natura 2000“ reikšmingumo vertinimas. Aiškinamajame rašte net nurodoma, kad neigiamų projekto pasekmių nenumatoma, nors tame pačiame dokumente planuojamas 144,7113 ha miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis, infrastruktūros plėtra ir iki 20 įmonių veikla.

Poveikio vertinimo pareigos gali priklausyti nuo konkrečių teritorijų planavimo dokumentų, infrastruktūros ir būsimų ūkinių veiklų, tačiau teisėkūros paketas jau dabar priima strateginį sprendimą dėl vietos, bendro ploto, valstybei svarbaus projekto statuso ir prielaidų išmiškinti didžiąją teritorijos dalį. Todėl iki projekto priėmimo turi būti aiškiai atsakyta, kokios SPAV, PAV atrankos, PAV ir buveinių vertinimo procedūros buvo ar bus taikomos ir kodėl jos neatliktos prieš pasirenkant teritoriją.

Alternatyvų analizė turi apimti ne tik skirtingus teritorijos vystymo etapus, bet ir mažesnį LEZ plotą, miško žemės išėmimą iš LEZ ribų, jau užstatytų ar apleistų pramoninių plotų panaudojimą, 38 ha arba kito medynu neapaugusio branduolio vystymą be automatinės tolesnės plėtros į mišką, taip pat nulinę alternatyvą.

5. Neaiškus pirmojo 38 ha etapo turinys ir „riboto masto išmiškinimas“

Aiškinamajame rašte nurodoma, kad pirmiausia būtų formuojamas apie 38 ha pirminis LEZ branduolys, kuriame miško žemės plotai esą minimalūs arba galėtų būti tvarkomi taikant „riboto masto išmiškinimą“. Nepateikta šio 38 ha ploto riba, miško hektarų skaičius, medynų inventorizacija, planuojamų 10–15 ha sklypų schema, kelių ir inžinerinių tinklų trasos ar kriterijai, kada ir kokiomis sąlygomis būtų pereinama prie vėlesnių plėtros etapų.

Formuluotė „riboto masto išmiškinimas“ nėra pakankamas teisinis ar aplinkosauginis pagrindimas. Kiekvienas miško žemės plotas turi būti nurodytas hektarais ir koordinatėmis, o jo praradimas pagrįstas būtinybe, proporcingumu ir mažiausiai žalingos alternatyvos pasirinkimu.

6. Neįvertintos savaiminės želdinių teritorijos ir faktinė žalioji danga

Viešuose ortofotografiniuose vaizduose sklypuose unikalūs Nr. 4400-6287-1044, 4400-6269-7769 ir 4400-6295-3172 matyti žalios, vietomis medžiais ir krūmais apaugusios teritorijos. Dalis jų Miškų kadastre gali būti nepažymėtos kaip miškas ar savaiminukai. Tačiau formalus neįregistravimas nereiškia, kad želdiniai neegzistuoja ar neturi ekologinės vertės.

Siekiant apsaugoti galimai saugotinus želdinius šiose teritorijose, prašome atlikti faktinę visų sklypų želdinių inventorizaciją, nustatyti medžių ir krūmų rūšis, amžių, skersmenį, būklę, savaiminės kilmės plotus, buveinių požymius ir ryšį su Drūkšių ežero pakrantės ekosistemomis. Vertinant LEZ poveikį turi būti skaičiuojama ne tik registruota miško žemė, bet ir visa faktiškai prarandama žalioji danga.

7. Finansinė ir antikorupcinė rizika

Preliminarus valstybės biudžeto poreikis nurodomas 21 178 685,55 Eur, iš jų 2 593 578 Eur – kompensacijai už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis. Tačiau nepateikta kompensacijos skaičiavimo lentelė, vertinti miško plotai, medynų charakteristikos, taikyti koeficientai, atkuriamo miško vieta ar įrodymas, kad suma apskaičiuota būtent visam 144,7113 ha plotui.

Aiškinamajame rašte teigiama, kad projekto antikorupcinis vertinimas atliktas ir korupcijos pasireiškimo tikimybė labai maža, tačiau kartu nurodyta, kad projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta. Toks formalus teiginys neatsako į esmines rizikas: 99 metų valstybinės žemės nuomą be aukciono, miško žemės statuso panaikinimą, dideles valstybės investicijas, būsimų investuotojų ir veiklų neapibrėžtumą, galimą kompensacijos apskaičiavimo nepagrįstumą ir teritorijos tinkamumo ribojimus.

Prašome Specialiųjų tyrimų tarnybos atlikti tikslinį antikorupcinį vertinimą, apimantį teritorijos parinkimo procesą, galimybių studijos rengėjus ir užsakovus, alternatyvas, žemės nuomos sąlygas, tiesioginius ir netiesioginius naudos gavėjus, kompensacijos už miško žemę apskaičiavimą, infrastruktūros finansavimą, būsimų investuotojų atrankos skaidrumą ir sprendimo galutinę LEZ ribą nustatyti vėlesniu Vyriausybės nutarimu rizikas.

8. Kompetentingų institucijų išvados

Derinimo lydraščio adresatų sąraše STT nenurodyta, o projekto rengėjai apsiribojo savo pačių teiginiu apie mažą korupcijos riziką. Taip pat nepateiktos VMT, VSTT, AAA, VATESI ir Radiacinės saugos centro specialistų išvados, nors jų kompetencija tiesiogiai susijusi su planuojamu miško žemės pavertimu, buveinėmis, poveikio aplinkai procedūromis, branduoline ir radiacine sauga.

Prašome prieš teikiant projektą Vyriausybei gauti ir viešai paskelbti:

- VMT išvadą dėl miško žemės ribų ir medynų;
- VSTT išvadą, pagrįstą lauko patikra, dėl žemės sklype, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, inventorizuotų 91E0 Aliuvinių miškų ir kitų EB svarbos natūralių buveinių faktinio buvimo, tikslių ribų, būklės, hidrologinių ryšių, išsaugojimo poreikio ir galimo planuojamos LEZ poveikio. VSTT išvadoje turi būti aiškiai nurodyta, ar inventorizacijos duomenys patvirtinami, tikslinami ar paneigiami, ir pateiktas tokio sprendimo faktinis bei metodinis pagrindimas.
- AAA išvadą dėl PAV ir SPAV procedūrų; VATESI, Radiacinės saugos centro ir branduolinės energetikos objekto licencijų turėtojų išvadas dėl numatomos veiklos galimumo; atsakingos institucijos išvadą dėl paviršinio ir požeminio vandens apsaugos.

9. Reikalavimai ir pasiūlymai

1. Nepritarti projektų paketui esamos apimties ir jo neteikti Vyriausybei bei Seimui, kol nepašalinti šiame rašte nurodyti trūkumai.

2. Pateikti tikslų visos 223,6833 ha LEZ teritorijos, 144,7113 ha miško žemės ir pirmojo 38 ha plėtros etapo GIS poligoną bei koordinačių sąrašą.

3. Pateikti kiekvieno miško taksacinio sklypo kvartalą, sklypo numerį, plotą, miško grupę, vyraujančią rūšį, amžių, skalsumą, tūrį, būklę ir numatomų kirsti medžių inventorizaciją.

4. Pavesti Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai organizuoti kompetentingų buveinių specialistų atliekamą lauko patikrą ir nustatyti, ar žemės sklypo, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, ribose inventorizuoti 91E0 Aliuvinių miškų ir kiti EB svarbos natūralių buveinių plotai faktiškai išlikę ir atitinka atitinkamų buveinių tipų diagnostinius požymius; patikslinti jų ribas, plotą, struktūrą, funkcijas, apsaugos būklę, hidrologinius ryšius ir galimą planuojamos veiklos poveikį. Viešai pateikti motyvuotą VSTT išvadą ir patikros kartografinę medžiagą tiek buveinių buvimą patvirtinus, tiek jų nepatvirtinus. Jeigu buveinė nebūtų patvirtinta, išvadoje turi būti nurodyta patikros data, specialistai, naudota metodika, faktiniai duomenys ir konkretūs požymiai, kuriais remiantis ankstesnės inventorizacijos rezultatai paneigiami arba tikslinami. Iki šios procedūros užbaigimo inventorizuoti buveinių plotai turi būti vertinami taikant atsargumo principą ir negali būti įtraukiami į išmiškinamą ar užstatomą teritoriją.

5. Pateikti visų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų erdvinį sugretinimą su sklypais ir plėtros etapais, įskaitant Drūkšių ežero paviršinio vandens apsaugos zoną, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonas ir branduolinės energetikos objektų sanitarines apsaugos zonas.

6. Nurodyti konkrečias LEZ numatomas ūkines veiklas ir pateikti VATESI, Radiacinės saugos centro, licencijų turėtojų bei kitų privalomų institucijų pritarimus arba paaiškinti jų gavimo etapą.

7. Pateikti informaciją apie SPAV, PAV atrankos, PAV ir „Natura 2000“ reikšmingumo vertinimo procedūras; jeigu jos neatliktos, pagrįsti kodėl ir neatlikti negrįžtamų sprendimų iki jų atlikimo.

8. Atlikti alternatyvų analizę, prioritetą teikiant jau urbanizuotoms, apleistoms pramoninėms ir medynu neapaugusioms teritorijoms, o 144,7113 ha miško žemę išimti iš LEZ ribų tiek, kiek jos užėmimas nėra neišvengiamai būtinas.

9. Pateikti faktinę visų sklypų želdinių ir savaiminių medžių inventorizaciją, neapsiribojant Miškų kadastre registruota miško žeme.

10. Pateikti 2 593 578 Eur kompensacijos už miško žemės pavertimą skaičiavimą, įskaitant plotus, koeficientus, medynų vertes ir kompensacinių priemonių vietą.

11. Prašyti STT atlikti tikslinį antikorupcinį vertinimą ir viešai paskelbti jo išvadą.

12. Kol nurodyti duomenys, vertinimai ir išvados nepateikti, nevykdyti miško žemės statuso keitimo, kirtimo, teritorijos paruošimo ar kitų negrįžtamų veiksmų.

Išvada. Projektas nėra pakankamai parengtas aplinkosauginiu, teritoriniu, branduolinės ir radiacinės saugos, vandens apsaugos bei antikorupciniu požiūriais. Negalima pritarti 144,7113 ha miško žemės pavertimui kitomis naudmenomis, kai nežinoma, kokie medynai būtų prarasti, nepatikrintos inventorizuotos prioritetinės buveinės, neįvertintos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nepateiktos PAV ir alternatyvų procedūros, o valstybės biudžeto kompensacija nepagrįsta skaičiavimais. LEZ plėtra gali būti svarstoma tik tiek, kiek ji nukreipiama į jau urbanizuotus ir mažesnės gamtinės vertės plotus, išsaugant mišką, Drūkšių ežero pakrantės ekologinę aplinką ir laikantis visų saugos bei vandens apsaugos reikalavimų.

Pažymime, kad šios pastabos teikiamos įgyvendinant visuomenės teisę dalyvauti priimant sprendimus aplinkosaugos klausimais. Orhuso konvencijos 8 straipsnyje numatyta, kad rengiant vykdomojo pobūdžio teisės aktus ir bendrojo pobūdžio privalomuosius norminius aktus, galinčius turėti reikšmingą poveikį aplinkai, turi būti skatinamas veiksmingas visuomenės dalyvavimas ir, kiek įmanoma, atsižvelgiama į jo rezultatus. Mūsų veikla taip pat atitinka Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo 31^{35} straipsnyje įtvirtintą visuomenės dalyvavimo viešojo intereso klausimais sampratą, o aplinka šiame straipsnyje aiškiai priskiriama viešojo intereso klausimams.

Pagarbiai,

VšĮ „Girių inspekcija“ vadovas Mindaugas Docaitis

VALSTYBINĖ MIŠKŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga. Pramonės pr. 11A, 51327 Kaunas,
tel. +370 601 69122, el. p. info@amvmt.lt, https://amvmt.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302471705

VšĮ "Girių inspekcija"
giriuinspekcija@gmail.com

2026-09- Nr.
Į 2026-08-04 GI-2026-08-04-02

kopija:
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
kanc@eimin.lt
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
info@am.lt
Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai
dokumentai@stt.lt
Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos
vstt@vstt.lt
Aplinkos apsaugos agentūrai
aaa@gamta.lt
Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai
atom@vatesi.lt
Radiacinės saugos centrui
rsc@rsc.lt
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
info@enmin.lt
Visagino savivaldybės administracijai
visaginas@visaginas.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISAGINO LAISVOSIOS EKONOMINĖS ZONOS ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DĖL ŠIO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO SEIMUI PROJEKTO

Valstybinė miškų tarnyba (toliau – Tarnyba) susipažino su Jūsų 2026-08-04 pastabomis ir pasiūlymais bei informuoja, kad Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro (toliau – Kadastras) tvarkymo funkcijos nuo 2024 m. sausio 1 d. perduotos valstybės įmonei Registrų centrui (toliau – Registrų centras). Atsižvelgiant į tai, dėl Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro duomenų, įskaitant miško žemės taksacines charakteristikas (taksacinius rodiklius), jų išrašų ar kitų Kadastro

duomenų gavimo kreipkitės į valstybės įmonę Registrų centrą.

Papildomai informuojame, kad miško žemės daliai, esančiai žemės sklype, kurio kadastrinis Nr. 4535-0003-0007, priskirta III miškų grupė – apsauginių miškų grupės gamyklų sanitarinių zonų miškų pogrupis. Taip pat informuojame, kad kitai minėtame žemės sklype esančiai miško žemės daliai miškų grupė dar nėra priskirta.

Šis raštas per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Valstybinei miškų tarnybai (Pramonės pr. 11a, 51327 Kaunas) Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (A. Goštauto g. 12-100, 01108 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba tiesiogiai bet kuriems Regionų administracinio teismo rūmams (per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą https://e.teismas.lt arba adresu: Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius arba A. Mickevičiaus 8A, 44312 Kaunas arba Galinio Pylimo g. 9, 91230 Klaipėda arba Dvaro g. 80, 76298 Šiauliai arba Respublikos g. 62, 35158 Panevėžys) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Direktoriaus pavaduotojas Albertas Kasperavičius

Aušra Juškevičienė, +370683 82 633, ausra.juskeviciene@amvmt.lt

ISO 14001
BUREAU VERITAS
Certification

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai 2026-09- Nr. (1.1.5Mr-411)10-

Kopija
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai Į 2026-09-04 Nr. (12.6-14Mr)3-1307
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Radiacinės saugos centrui

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) susipažinusi su gautu Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2026 m. rugsėjo 4 d. raštu Nr. (12.6-14Mr)3-1307 „Dėl išvados teikimo įstatymo projektui“ ir pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtą Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą (toliau – Projektas) (TAIS Nr. 26-10281(2)) su jo lydimaisiais dokumentais, teikia pastabas ir siūlymus Projektui.

Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad planuojamos Visagino laisvosios ekonominės zonos (toliau – LEZ) teritorijos dalis ploto patenka į branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonas bei preliminariai vertinama, kad Visagino LEZ galėtų būti sukuriama nuo 425 iki 4038 naujų darbo vietų, todėl planuojant Visagino LEZ veiklas šioje teritorijoje būtina įvertinti galimą neigiamą jonizuojančiosios spinduliuotės poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, atsižvelgti kokios ūkinės veiklos rūšys šioje zonoje yra draudžiamos, ribojamos ar leidžiamos tik su papildomais derinimais, taip pat įvertinti rizikas ir papildomus institucijų poreikius užtikrinant tinkamą pasirengimą branduolinėms ir (ar) radiologinėms avarijoms ir tokių rizikų prevenciją.

Siūlome patikslinti aiškinamąjį raštą nurodant kokias veiklas numatoma vykdyti planuojamos LEZ teritorijoje, patenkančioje į branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zoną ir kiek darbuotojų bei kitų asmenų preliminariai vienu metu galėtų būti šioje teritorijoje, bei šiais duomenimis pagrįstu preliminariu radiacinės saugos bei avarinės parengties priemonių poreikio vertinimu. Taip pat siūlome visuomenės sveikatos bei radiacinės saugos aspektais pagrįsti teiginį, kad joje nekonstatuojama kliūčių greitam teritorijos įveiklinimui. Manytina, kad ši informacija reikšminga siekiant pagrįsti planuojamos LEZ teritorijos tinkamumą numatomoms veikloms ir įvertinti, kokiomis sąlygomis jos galėtų būti vykdomos.

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio 2 dalyje nustatyti branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonose taikomi draudimai. Pagal šio įstatymo 53 straipsnio 3 dalį branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoje kita įstatymų leidžiama veikla, nesusijusi su branduolinės energetikos objektų statyba, eksploatavimu, eksploatavimo nutraukimu ar uždarytų radioaktyviųjų atliekų atliekynų priežiūra, galima tik gavus Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka visų branduolinės energetikos

SAM
Biudžetinė įstaiga
Vilniaus g. 33
LT-01402 Vilnius
Tel. +370 800 66 004
El. p. ministerija@sam.lt, https://sam.lrv.lt
E. pristatymo dėžutės adresas 188603472
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 188603472

objekto sanitarinės apsaugos zonoje veiklą vykdančių licencijų turėtojų (kaip apibrėžta Branduolinės energijos įstatyme) ir Radiacinės saugos centro pritarimus numatomai veiklai.

Šio įstatymo 53 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad Radiacinės saugos centras nepritaria numatomai veiklai, jeigu, pateikus nustatyta tvarka atliktą šioje veikloje dalyvaujančių gyventojų apšvitos dozių vertinimą, nustatoma, kad jų gaunamos apšvitos dozės gali viršyti sveikatos apsaugos ministro gyventojams nustatytas apribotąsias dozes. Licencijos turėtojas nepritaria numatomai veiklai, jeigu ji sutrikdys branduolinės energetikos objektų veiklą, trukdys užtikrinti branduolinės, radiacinės, fizinės saugos ir avarinės parengties reikalavimus ir (ar) vykdyti branduolinės energetikos objektų statybos ir griovimo, radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo darbus. Licencijos turėtojas gali pritarti numatomai veiklai tik gavęs Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos sutikimą. Ši inspekcija sutikimą duoda tik įsitikinusi, kad bus užtikrintas nurodytų saugos ir avarinės parengties reikalavimų įgyvendinimas, o jeigu tam būtinos kompensavimo priemonės – kad jos įdiegtos.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą siūlome aiškinamąjį raštą papildyti numatomų veiklos rūšių suderinamumo su taikomais draudimais ir saugos reikalavimais vertinimu, nurodant galimas veiklos vykdymo sąlygas ir jų įgyvendinimo poreikius. Šis vertinimas nepakeistų įstatymo 53 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų procedūrų, tačiau leistų pagrįsti siūlomos LEZ teritorijos tinkamumą Projekto tikslams pasiekti.

Branduolinės energijos įstatymo 30 str. 3 d. 5 p. licencijos turėtojui nustatyta pareiga parengti branduolinės energetikos objekto avarinės parengties planą ir užtikrinti pasirengimą likviduoti branduolinių ir radiologinių avarijų padarinius branduolinės energetikos objekte ir branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje. Vadovaujantis Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 22.3-18 patvirtintais branduolinės saugos reikalavimais BSR-1.3.1-2020 „Avarinės parengties užtikrinimas branduolinės energetikos objektuose“, licencijos turėtojas, t. y. Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą vykdanti ir kitus branduolinės energetikos objektus eksploatuojanti organizacija VĮ Ignalinos atominė elektrinė privalo užtikrinti branduolinių ir (ar) radiologinių avarijų bei incidentų prevenciją, o jiems įvykus – pasirengimą nedelsiant taikyti reagavimo priemones, įskaitant apsaugomųjų priemonių taikymą žmonėms, esantiems branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje. Įgyvendindama šiuos reikalavimus VĮ Ignalinos atominė elektrinė privalo užtikrinti bendradarbiavimą avarinės parengties srityje su ūkio subjektais, esančiais branduolinės energetikos objekto sanitarinės apsaugos zonoje, įskaitant bendrų mokymų ir pratybų vykdymą. Manytina, kad papildomų asmenų buvimas bei tranzitas atominės elektrinės sanitarinės apsaugos zonoje apsunkintų avarinės parengties priemonių vykdymą įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai. Taip pat sanitarinės apsaugos zonoje veikiant LEZ branduolinės ar radiologinės avarijos atveju būtų daugiau nukentėjusių dėl žalingos jonizuojančios spinduliuotės asmenų (LEZ teritorijoje dirbančių įmonių darbuotojai ir aptarnaujantis personalas), kas lemtų papildomą specializuotų sveikatos priežiūros paslaugų poreikį, didesnę žalą gyventojų sveikatai, reikėtų skirti papildomas lėšas artimiausių sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimui priimti didesnį nukentėjusių avarijos metu asmenų skaičių. Tai ypač svarbu, jei būtų nuspręsta Ignalinos atominės elektrinės teritorijoje vystyti branduolinę energetiką - statyti naujus reaktorius.

Siūlome aiškinamojo rašto 5 punktą atitinkamai papildyti galimų pasekmių visuomenės sveikatai ir avarinei parengčiai vertinimu, jų valdymo priemonėmis bei šių priemonių įgyvendinimo sąlygomis.

Atkreipiame dėmesį, kad aiškinamajame rašte neidentifikuotos radiacinės saugos ir papildomos avarinės parengties išlaidos, todėl siūlome įvertinti šių lėšų poreikį, finansavimo šaltinius, terminus bei atsakingus subjektus ir šia informacija papildyti aiškinamąjį raštą.

Pažymime, kad pirminis Projektas (TAIS Nr. 26-10281) jo derinimo su suinteresuotomis institucijomis metu nebuvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ir Radiacinės saugos centrui.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytą teisinį reguliavimą, radiacinės saugos principus ir galimą neigiamą poveikį asmenų sveikatai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija siūlo įvertinti teritorijų, patenkančių į branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonas, priskyrimo Visagino LEZ teritorijai pagrįstumą ekonominiu bei sveikatos saugos aspektais, o taip pat taikomų ribojimų vykdomai veiklai suderinamumą su planuojama vykdyti LEZ veikla.

Sveikatos apsaugos viceministras Ignas Rubikas

Ernestas Jasaitis, tel. +370 658 23765, el. p. ernestas.jasaitis@rsc.lt
Kornelija Bajelytė, tel. +370 5 266 1410, el. p. kornelija.bajelyte@sam.lt

VALSTYBINĖ ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS INSPEKCIJA
Biudžetinė įstaiga, A. Goštauto g. 12, LT-01108 Vilnius
tel.: +370 5 266 1584, el. p. atom@vatesi.lt, http://vatesi.lrv.lt/
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188639874

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai 2026-09- Nr. (3.12Mr-43)22.1-

Kopija
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ekonomikos inovacijų ministerijos parengtą Lietuvos Respublikos Visagino laisvosios ekonominės zonos įstatymo projektą (2026-09-01 Nr. 26-10281(2), toliau – Projektas) ir jo lydimuosius dokumentus ir pagal kompetenciją teikia pastabas ir pasiūlymus:

1. Vertinant Visagino laisvosios ekonominės zonos steigimo galimybę teritorijoje, patenkančioje į Ignalinos atominės elektrinės sanitarinės apsaugos zoną (toliau – SAZ), būtina atsižvelgti ne tik į Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus veiklos ir statinių naudojimo apribojimus, bet ir į šio straipsnio 3 dalyje nustatytą reikalavimą kitai įstatymų leidžiamai veiklai gauti nustatytus pritarimus. Pažymėtina, kad Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad licencijos turėtojas nepritaria numatomai veiklai, jeigu ji sutrikdytų branduolinės energetikos objekto (toliau – BEO) veiklą, trukdytų užtikrinti branduolinės, radiacinės, fizinės saugos ir avarinės parengties reikalavimų įgyvendinimą ar vykdyti kitus šiame straipsnyje nurodytus darbus. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įstatymo projekte aiškiai nustatyti, kad LEZ teritorijoje ūkinė ir kita veikla vykdoma laikantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų reikalavimų.

2. Derinimo pažymoje nurodoma, kad LEZ valdymo bendrovės steigimo ir veiklos pradžios etape bus inicijuota Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio 3 dalyje numatyta pritarimų gavimo procedūra ir kad tai užtikrins zonos administravimo suderinimą su atsakingomis institucijomis bei licencijų turėtojais. Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymo projekto 9 straipsnyje, reglamentuojančiame LEZ valdymo bendrovės funkcijas, nėra aiškiai nustatyta LEZ valdymo bendrovės atsakomybė inicijuoti ar organizuoti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio 3 dalyje nurodytų pritarimų gavimą. Atitinkama pareiga nenustatyta ir LEZ valdymo bendrovės vadovui. Jeigu siekiama, kad LEZ valdymo bendrovė būtų atsakinga už šios procedūros inicijavimą ir zonos veiklos suderinimą su BEO SAZ taikomais reikalavimais, atitinkama atsakomybė turėtų būti aiškiai nustatyta įstatymo projekte.

3. Manytina, kad LEZ steigimas BEO SAZ neturėtų būti grindžiamas vien prielaida, kad galimi branduolinės saugos, fizinės saugos ir avarinės parengties klausimai bus išspręsti vėlesniame etape, vertinant kiekvienos LEZ teritorijoje planuojamos veiklos atitiktį teisės aktų reikalavimams ir gaunant nustatytus pritarimus. Iš esmės LEZ steigimas BEO SAZ branduolinės energetikos saugos požiūriu yra komplikuotas. LEZ steigimo metu nėra žinomas būsimas LEZ subjektų skaičius, jų veiklos pobūdis, darbuotojų, rangovų ir lankytojų skaičius, transporto srautai bei infrastruktūros poreikis, todėl prieš priimant sprendimą dėl LEZ teritorijos nustatymo licencijos

ISO 9001
SERTIKA

turėtojui tikslinga įvertinti galimą bendrą ir ilgalaikį tokio teritorinio sprendimo poveikį BEO branduolinei, radiacinei ir fizinei saugai bei avarinei parengčiai ir nustatyti sąlygas, būtinas šių reikalavimų įgyvendinimui užtikrinti. Atsižvelgus į šio vertinimo rezultatus turėtų būti inicijuoti reikiami Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio pakeitimai. Tik po šio vertinimo galima būtų svarstyti galimybę priskirti Visagino LEZ teritoriją šalia IAE.

4. Įstatymo projekto 5 straipsnyje nustatyta, kad LEZ teritorija užimtų 223,6833 ha plotą, tačiau projekto 6 straipsnyje numatyta, kad zonos teritorijos ribas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Atsižvelgiant į tai, nėra aišku, ar 5 straipsnyje nurodytas 223,6833 ha plotas yra galutinis zonos teritorijos plotas, ar jis yra preliminarus ir gali būti pakeistas Vyriausybei nustatant zonos teritorijos ribas.

Siekiant teisinio aiškumo ir nuostatų tarpusavio suderinamumo, siūlytina patikslinti 5 straipsnio nuostatas, nustatant, kad LEZ teritorija užimtų iki tam tikro maksimalaus ploto, kuris būtų suderintas atsižvelgiant į VATESI ir kitų institucijų pastabas.

5. Papildomas asmenų skaičius SAZ turi tiesioginę įtaką avarinei parengčiai. BEO avarinės parengties sistema turi būti pajėgi branduolinės ar radiologinės avarijos atveju identifikuoti, įspėti ir apsaugoti visus SAZ esančius asmenis. LEZ teritorijoje atsirandantys papildomi žmonių srautai didina avarinės parengties sudėtingumą. Atsiranda poreikis užtikrinti papildomų asmenų apskaitą, jų informavimą, įspėjimą, apsaugomųjų veiksmų taikymą, taip pat LEZ įmonių pasirengimą vykdyti nustatytus veiksmus.

Derinimo pažymoje teigiama, kad LEZ bus vystoma etapais ir atitinkamai periodiškai atnaujinant IAE avarinės parengties dokumentus. Branduolinės saugos požiūriu prioritetas turėtų būti priešingas – LEZ veikla turi būti organizuojama taip, kad ji būtų suderinama su esamu ir būsimu BEO saugos režimu ir nekurtų poreikio mažinti, silpninti ar iš esmės komplikuoti BEO saugos užtikrinimo priemonių. Tuo pačiu siektina, kad kita veikla BEO SAZ iš esmės neturėtų įtakos VĮ IAE avarinės parengties priemonėms. Kelia abejonių, ar tai įmanoma LEZ steigiant BEO SAZ teritorijoje.

6. BEO SAZ paskirtis nėra vien tik apsaugoti gyventojus nuo galimo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio. Kitos veiklos SAZ ribojimas taip pat užtikrina, kad BEO veiklai reikšmingoje teritorijoje nebūtų sukuriamas toks žmonių ir transporto srautas ar kitos ūkinės veiklos skaičius, dėl kurio taptų sudėtinga įgyvendinti patekimo į šią zoną kontrolės, fizinės saugos ir avarinės parengties reikalavimus.

Šiuo metu IAE sanitarinės apsaugos zona sutampa su elektrinės riboto patekimo zona. Todėl papildomi LEZ darbuotojų, rangovų, lankytojų ir transporto srautai lemtų papildomą patekimo kontrolės, asmenų ir transporto priemonių patikros, leidimų administravimo bei kitų fizinės saugos priemonių poreikį. Didėjant tokių srautų intensyvumui didės ir BEO fizinės saugos užtikrinimo poreikiai. Pažymėtina, kad papildomi fizinės saugos uždaviniai ir su jais susiję resursų poreikiai atsirastų tiek licencijos turėtojui, atsakingam už branduolinės energetikos objekto fizinę saugą, tiek Viešojo saugumo tarnybos pareigūnams, vykdantiems objekto ginkluotą apsaugą ir riboto patekimo zonos kontrolę. Vien prielaida, kad LEZ bus orientuota į aukštos pridėtinės vertės ir mažai darbuotojų reikalaujančias veiklas, negali būti pakankama saugos garantija, kadangi veiklos pobūdis ateityje gali keistis. Jei būtų priimtas sprendimas steigti LEZ BEO riboto patekimo zonoje, įstatyme turėtų būti iš anksto nustatyti aiškūs ir teisiškai privalomi LEZ veiklos apribojimai, įskaitant maksimalius teritorijoje galinčių būti asmenų ir transporto priemonių srautus, kurie būtų pagrįsti branduolinės energetikos objekto fizinės saugos ir avarinės parengties užtikrinimo galimybėmis.

7. LEZ teritorijos vystymas negali riboti galimybės nustatyti būsimiems branduolinės energetikos objektams reikalingus SAZ ir užtikrinti jų branduolinę, radiacinę ir fizinę saugą bei avarinę parengtį**.** Pažymėtina, kad būsimų mažųjų modulinių reaktorių SAZ poreikis ir dydis priklausytų nuo konkrečios technologijos ir būtų nustatomas atlikus teisės aktuose nustatytus poveikio aplinkai, saugos, galimų avarijų padarinių ir kitus reikalingus vertinimus. Todėl sprendžiant dėl LEZ teritorijos nustatymo būtina įvertinti, ar toks teritorinis sprendimas nesudarytų teisinių ar faktinių kliūčių ateityje nustatyti konkrečiam branduolinės energetikos objektui reikalingą SAZ bei užtikrinti kitus jo saugai būtinus teritorinius sprendinius.

Atsižvelgdami į aukščiau išdėstytas pastabas, manome, kad geriausias nurodytų problemų sprendimo būdas būtų LEZ atskyrimas nuo BEO SAZ ir riboto patekimo zonos, atlikus tinkamą analizę.

Viršininkas Michail Demčenko

K. Tumosienė, tel. +370 2661591, el. p. kristina.tumosiene@vatesi.lt